

Pinhole: weg met scherpte-stress

Danny Kalkhoven

“Ik geef het toe, ook ik was vroeger een scherptefreak...”

“Hoe erg was het dan?”

“Heel erg, ik wilde altijd het scherpste van het scherpste, en nooit lukte het. Er was altijd wel iets wat net niet scherp genoeg was.”

“En ben je er nu vanaf?”

“Nee, maar ik heb het wel onder controle, dankzij dit fantastische apparaat!”

“En wat is dat dan, vertel het snel!”

“Het is een **pinhole camera!**”

“Wat zeg ik, het is een hele reeks pinhole camera's, en jij kunt er ook fantastische dingen mee doen!”

Het lijkt wel een tell-sell reclame...

Maar wel met een groot verschil: ik hoef er niets aan te verdienen, en je hoeft er ook niet veel geld aan te spenderen. De foto hobby is al duur genoeg, met al die nieuwe digitaaltjes, printers en papier die samen vele honderden euro's moeten kosten (daarover een andere keer meer).

En met nog een verschil vermoed ik, het is niet gespeeld, ik ben echt enthousiast over het gebruik van pinhole camera's.

Het onscherpte virus heeft me echt te pakken.

Wat is zo leuk aan pinhole camera's:

- je maakt met heel simpele middelen je eigen camera
- je hoeft geen objectief test meer te lezen
- scherpstellen is niet meer nodig
- scherptediepte? gewoon alles, van voor tot achter (echt waar!)
- belichting is lastig en gemakkelijk: erg lang, en dan nog iets langer
- of het is gelukt, dat is weer ouderwets spannend

Wat is er niet leuk::

- je bent erg beperkt in je mogelijkheden (dat is dus eigenlijk een uitdaging)
- bewegende dingen komen er onvoorspelbaar op (hoewel, ook dat is erg leuk)
- over het algemeen is er geen berouwbare zoeker (een beetje gokwerk, da's toch leuk?)

De opletende lezer raadt het al: pinhole foto's hebben een vaste plaats veroverd in mijn foto-passie. Zie de betreffende galerie op de site.

Hoewel je soms een beetje voor aap staat met zo'n in elkaar geknutseld ding, op een statief, merk je al snel, dat de meeste mensen je gewoon negeren op straat, en de enkeling die je aanspreekt vindt het best leuk, zo iets raars. Op een strand in Bretagne leverde het een praatje op met “modale vakantiegangers” (mijn vooroordeel) waarvan er eentje op z'n digi-compact enkele eigen experimenten liet zien. Hij had wat foto's genomen door een WCrolletje heen, en dat leverde een soort van ronde, vage omlijsting van de plaatjes op. Zo zie je maar, als er iemand iets durft te tonen, dan komen er meer uit de kast...

Wat is er dan zo leuk aan? De spanning van het onbekende is een factor, maar wel degelijk is ook het loskomen van de foto-apparatengekte een aspect. Voeg daarbij de lol en voldoening van het zelf camera's (om)bouwen, en de gratis dromerige atmosfeer die pinhole oplevert, en het recept is

compleet. M'n ultieme doel is om ooit nog eens in één enkele foto de typische kenmerken van pinhole te verenigen en uit te buiten: scherptediepte van voor tot achter, extreem lange sluitertijden en een zeer zachte tekening van het "niet-objectief".

Hoe kun je het zelf uitproberen?

De makkelijkste manier voor kleinbeeldreflex bezitters is een body-dop kopen, waar een gaatje in is gemaakt. Via internet vlot te bestellen. Als je een redelijke reflex met automatische belichting hebt (diafragma voorkeuze!), dan gaat het bijna vanzelf. Gebruik wel een statief, want de sluiters vaak vele seconden tot minuten open.

Een andere makkelijke manier is simpelweg een pinhole camera kopen, ze zijn via verschillende aanbieders op internet te koop, variërend van zeer sobere kartonnen exemplaren tot uiterst luxe hout/koper combinaties met een edele technische-camera uitstraling.

Dat kost je wel redelijk veel geld, voor iets dat eigenlijk net zo goed van een schoendoos gemaakt kan worden (en net zulke goede/slechte resultaten geeft).

De moeilijkste manier is een grootformaat camera zelf bouwen, en met vlakfilm werken. Bouwtekeningen of zelfs complete bouwpakketten zijn ook weer via internet (wat is er niet via dit medium te achterhalen...) te koop.

Een tussenweg is een bestaande oude sloopcamera om te bouwen. en als je dan een oude middenformaat camera gebruikt, heb je een mooi compromis tussen comfort (rolfilm, goedkoper en handiger dan vlakfilms) en kwaliteit (het aloude middenformaat voordeel van weinig hoeven te vergroten). Alle pinhole fotos op mijn site zijn met dit soort zelf-verbouw-camera's gemaakt.

Het liefst ga ik uit van een oude balg- of klapcamera, zoals de Agfa silette. Ruim voorhanden op zolders, beurzen en achterin de kast bij Opa en Oma.

De balg eraf slopen, en met karton, splitpen, plastic en vooral veel zwart plakband de camera opnieuw in elkaar zetten.

het belangrijkste is uiteraard het gaatje. Dat maak je door met een klein naaldje (ik gebruik een lancet, waarmee bijvoorbeeld diabetici in hun vinger prikken voor een glucose meting) en fijn schuurpapier in een dun laagje koper- of aluminiumfolie een hééééél klein rond gaatje te prikken.

Hoe dat precies gaat? Zie het internet voor allerlei handleidingen. Op deze site staat een kopie van het artikel dat mij het meest geholpen heeft: MakingofPinhole, van Tom Lindsay.

Het resultaat: een prima werkende camera, met een vast diafragma van F/256 of zoiets. dat wordt dus erg lang belichten, buiten het bereik van de lichtmeter. Daarover in een volgend artikel meer.

Succes is niet gegarandeerd (resultaten uit het verleden...), maar de kans is groot dat je prachtige plaatjes kunt maken!